

Bruselj, 25. november 2022
(OR. en)

15178/22

RESPR 42
FIN 1258
ECOFIN 1226
ENV 1199
CLIMA 627
FISC 233
UD 264
ENER 627
TRANS 737
AGRI 671
COMPET 946

DOPIS

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Poročilo predsedstva o novih virih lastnih sredstev

I. UVOD

V skladu s sklepi Evropskega sveta z dne 17.–21. julija 2020¹ Medinstitucionalni sporazum z dne 16. decembra 2020² predvideva prizadevanja za uvedbo novih virov lastnih sredstev, s katerimi bi bilo treba zbrati znesek, ki bo zadostoval za kritje ravni skupnih pričakovanih odhodkov za odplačevanje glavnice in obresti najetih posojil za odhodke iz točke (b) člena 5(1) sklepa o virih lastnih sredstev (NextGenerationEU, del o nepovratnih sredstvih). V Medinstitucionalnem sporazumu je določen tudi časovni načrt za cilj uvedbe novih virov lastnih sredstev in predvideno, da naj bi Svet prvi sveženj obravnaval pred 1. julijem 2022, da bi ga lahko uvedli do 1. januarja 2023.

V zvezi s tem je Komisija decembra 2021 predstavila predlog za spremembo sklepa o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije³, ki bi vključeval tri nove vire lastnih sredstev iz naslova sistema EU za trgovanje z emisijami, mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah in reforme mednarodnega okvira za obdavčitev dohodkov pravnih oseb.

Pripravljalna telesa Sveta vse od predstavitve predlogov za revizijo sklepa o virih lastnih sredstev decembra 2021 in za s tem povezani izvedbeni uredbi (MAR 3, IMSOR) 14. marca 2022 obravnavajo te predloge. Vendar je jasno, da se te razprave lahko zaključijo šele po sprejetju sektorskih predlogov za instrumente, ki bi morali ustvarjati dodatne prihodke.

Komisija je v okviru svežnja „Pripravljeni na 55“ 14. julija 2021 objavila zakonodajna predloga o mehanizmu za ogljično prilagoditev na mejah (CBAM)⁴ in reviziji sistema EU za trgovanje z emisijami (ETS)⁵. Svet se je v prvi polovici leta 2022 dogovoril o splošnem pristopu glede zadevnih sektorskih predpisov. Češko predsedstvo je julija 2022 začelo pogajanja z Evropskim parlamentom o CBAM in revidiranem EU ETS.

¹ Dok. EUCO 10/20 (odstavki A29, 145–150).

² Medinstitucionalni sporazum z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev (UL L 433 I, 22.12.2020, str. 28).

³ Dok. 15260/21.

⁴ Dok. 10871/21.

⁵ Dok. 10875/21.

Zakonodajni predlog, na katerem temelji tretji vir lastnih sredstev, katerega osnova je delež preostalih dobičkov multinacionalnih podjetij na podlagi dogovora OECD/G20 iz oktobra 2021, bo predstavljen šele, ko bodo zaključene razprave OECD o tej temi (trenutno pričakovano: sredi leta 2023).

V tem poročilu je predstavljen napredek, dosežen med češkim predsedovanjem na področju novih virov lastnih sredstev.

II. TRENTNO STANJE

Delo med češkim predsedovanjem je bilo dvojno: po eni strani je bil poudarek na čim večjem napredovanju pri medinstitucionalnih pogajanjih o razpoložljivih sektorskih predlogih, CBAM in EU ETS. Ta korak je bistvenega pomena za nastanek novih virov lastnih sredstev. Razprave o tem, kateri delež prihodkov, ustvarjenih s temi novimi instrumenti, bi bilo treba dodeliti proračunu EU, se lahko začnejo šele po sprejetju temeljnih sektorskih predpisov.

Delo med predsedovanjem je bilo osredotočeno tudi na nadaljevanje tehničnih razprav o predlogih za revizijo sklepa o virih lastnih sredstev in z njim povezanih izvedbenih uredb (MAR 3 in IMSOR).

Mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah

Svet ECOFIN se je 15. marca dogovoril o splošnem pristopu glede predloga uredbe o mehanizmu za ogljično prilagoditev na mejah (CBAM)⁶.

Medinstitucionalna pogajanja z Evropskim parlamentom so se začela julija⁷, v času češkega predsedovanja pa je bil dosežen znaten napredek. Od julija 2022 je potekalo več političnih dialogov in tehničnih sestankov. Predsedstvo pričakuje nadaljnji napredek pri dokončanju teh pogajanj do konca leta 2022, pri čemer bosta sozakonodajalca uredbo o CBAM uradno sprejela v prvih mesecih leta 2023.

⁶ Dok. 7226/22.

⁷ Dok. 10982/22.

Opozoriti je treba, da bo končno besedilo CBAM odvisno od elementov, o katerih se razpravlja v drugih forumih, zlasti v trialogih z Evropskim parlamentom o EU ETS.

V razpravah z Evropskim parlamentom o CBAM je postalo jasno, da bo model upravljanja CBAM bolj centraliziran kot v besedilu zakonodajnega predloga, številne operative naloge, povezane s CBAM, pa bodo zaupane Evropski komisiji. Glavni cilj zakonodajalcev je zasnovati učinkovit, praktičen in z viri gospodaren CBAM, ki ne bi povzročil pretiranega upravnega bremena za podjetja ali javne organe. Izbira bolj centraliziranega modela upravljanja CBAM, ko bo uradno dokončan, bo privedla do dodatnih upravnih odhodkov (za informacijski sistem in osebje) za Komisijo. Odločitev o tem, kako obravnavati ta izziv, bo sprejeta v okviru prihodnjih razprav o letnem proračunu.

Kot je navedeno v stališču Sveta o CBAM, mora lastništvo prejemkov od prodaje kuponov ostati v rokah držav članic. To je v skladu z Medinstitucionalnim sporazumom in predlogom Komisije, v katerem je predvideno, da bi bilo treba delež prihodkov od prodaje kuponov CBAM prenesti v proračun EU kot vir lastnih sredstev v obliki nacionalnega prispevka. O dejanskih načinih izvajanja za uporabo prihodkov iz tega instrumenta bo treba v prihodnje še razpravljati v okviru Delovne skupine za lastna sredstva, ko bodo pogajanja o uredbi o CBAM dovolj napredovala.

Sistem EU za trgovanje z emisijami (EU ETS)

Svet ENVI se je 28. junija dogovoril o splošnem pristopu glede predloga uredbe o reviziji sistema EU za trgovanje z emisijami (ETS)⁸.

Medinstitucionalna pogajanja z Evropskim parlamentom so se začela julija 2022, v času češkega predsedovanja pa je bil dosežen znaten napredek. Od julija 2022 so potekali štirje politični trialogi in številni tehnični sestanki. Predsedstvo namerava doseči znaten nadaljnji napredek in v preostalem časovnem okviru po možnosti doseči uravnotežen medinstitucionalni dogovor, ki naj bi bil sklenjen do konca leta 2022.

⁸ Dok. 10796/22.

Pogajanja so bila osredotočena na zelo politična, pa tudi tehnična in zapletena vprašanja, vključno z razširitvijo področja uporabe ETS na pomorski sektor ter novim ETS za stavbe in cestni promet. Ključne teme razprav so bili tudi finančni mehanizmi, vključno z morebitnimi spremembami sklada za inovacije in sklada za modernizacijo, ter uporaba prihodkov držav članic. Glede na število in pomen nerešenih političnih vprašanj ter pomembne medsebojne povezave z drugimi predlogi iz svežnja „Pripravljeni na 55“, zlasti Socialnim skladom za podnebje, so bili vsi predlagani elementi hkrati skrbno preučeni.

Češko predsedstvo si prizadeva za uravnotežen rezultat, s katerim bi dosegli želene podnebne ambicije na stroškovno učinkovit način, in sicer z zagotavljanjem pravičnega prispevanja med sektorji, ohranjanjem konkurenčnosti evropske industrije in zagotavljanjem, da nihče ne bo socialno zapostavljen.

Čeprav je bil dosežen velik napredek in so pogajanja potekala v konstruktivnem ozračju, je zaradi obsega in kompleksnosti zadeve še vedno potrebno nadaljnje delo in trud, preden bo mogoče doseči uravnotežen dogovor.

Steber 1

Delo v zvezi z izvajanjem pravil o razdelitvi pravic do obdavčitve med jurisdikcijami (t. i. steber 1) se še naprej nadaljuje v vključujočem okviru OECD/G20 za preprečevanje erozije davčne osnove in preusmerjanja dobička (v nadaljnjem besedilu: vključujoči okvir). Komisija je v svojem predlogu za spremembo sklepa o virih lastnih sredstev predlagala nov vir lastnih sredstev, ki ga plačajo države članice, in sicer z uporabo enotne vpoklicne stopnje v višini 15 % za delež preostalih dobičkov multinacionalnih podjetij, ki se prerazporedijo državam članicam, v skladu s prvim stebrom dogovora, ko bo uveljavljen.

Eden od ciljev dela v vključujočem okviru je priprava večstranske konvencije, ki bi morala biti nato pogodbenicam na voljo za podpis (ni pričakovano pred sredino leta 2023). Šele ko bo to delo končano, namerava Komisija predstaviti predlog direktive, s katero bo dogovor uveljavljen v skladu s pravom EU in zahtevami enotnega trga.

Sveženj o virih lastnih sredstev

Kar zadeva delo v zvezi z novim svežnjem predlogov, predstavljenim decembra 2021, vključno z novo spremenjenim sklepom o virih lastnih sredstev, je bilo tehnično delo v zvezi s celotnim svežnjem opravljeno hkrati s sektorskim delom.

Komisija je na podlagi vprašanj držav članic odgovorila na konkretna tehnična vprašanja in predstavila različne tehnične priloge. Delovna skupina za lastna sredstva je opravila podrobne razprave zlasti o: (i) makroekonomskih predpostavkah, osnovnih podatkih in metodologiji, ki jo je Komisija sprejela v svojih predlogih; (ii) ocenjenih predvidenih prihodkih iz lastnih sredstev sistema za trgovanje z emisijami in iz CBAM; in (iii) delovanju začasnega solidarnostnega mehanizma za prilagoditev za lastna sredstva iz naslova ETS.

Delovna skupina za lastna sredstva je prav tako še naprej preučevala predloga o dajanju novih lastnih sredstev na razpolago (MAR 3) in o izvedbenih ukrepih za sistem virov lastnih sredstev (IMSOR), ki ju je Komisija predložila 14. marca 2022. Potekala so podrobna posvetovanja na tehnični ravni, pri čemer je bila Delovna skupina za lastna sredstva med drugim posebej pozorna na različne elemente lastnih sredstev iz naslova ETS (npr. dražba in prilagoditev pravic), lastnih sredstev iz naslova CBAM (npr. letna plačila, kuponi, centraliziran model) in lastnih sredstev iz naslova prerazporejenih dobičkov (npr. temeljni davčni postopek, nadzorni ukrepi).

V okviru teh predlogov in z njimi povezanih posvetovanj je Evropsko računsko sodišče na seji Delovne skupine za lastna sredstva 6. oktobra 2022 predstavilo mnenje št. 03/2022 o predlogu Komisije za uredbo o dajanju na razpolago treh novih predlaganih virov lastnih sredstev⁹. Sodišče je odgovorilo tudi na vprašanja in poizvedbe delegacij.

⁹ Mnenje Evropskega računskega sodišča št. 03/2022 o predlogu Komisije za Uredbo Sveta o načinih in postopkih za dajanje na razpolago lastnih sredstev iz naslovov sistema trgovanja z emisijami, mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah in prerazporejenih dobičkov ter o ukrepih za zagotavljanje denarnih sredstev.

Prihodnji predlogi: druga košarica novih virov lastnih sredstev

Komisija naj bi, kot je predvideno v časovnem načrtu Medinstitucionalnega sporazuma, do leta 2024 predlagala novo košarico virov lastnih sredstev. Komisija je navedla, da namerava te nove predloge predstaviti že v tretjem četrtletju leta 2023.

III. ZAKLJUČEK

Ob upoštevanju Medinstitucionalnega sporazuma in dosedanjega dela med julijem in decembrom 2022 v zvezi z različnimi predlogi, ki jih je objavila Komisija, naj se države članice seznaniijo z napredkom, doseženim med češkim predsedovanjem.
